

మనిషికి కావలసింది స్వచ్ఛమైన గాలినీరూ, మంచి తిండి గుడ్డా. వీటిలో ఏది లేకపోయినా జీవిత ప్రమాణాలు సరిగా లేనట్లే లెక్క. “వీటిలాగే స్వచ్ఛమైన కాంతి కూడా అత్యవసరం. పొద్దు వాలారగానే చీకట్లు అలుముకునే చోట, గుడ్డి దీపాలకూ గతి లేని చోట అభివృద్ధి ఎలా సాధ్యం?” అని ప్రశ్నిస్తున్నారు డాక్టర్ జి. రంగనాయకులు. ప్రశ్నలు వెయ్యడం సులువు. సరైన సమాధానాలను కనుక్కోవడమే కష్టం. ఆ కష్టాన్ని ఇష్టమైన భారంగా నెత్తికెత్తుకున్నారు రంగనాయకులు. ‘ప్రపంచవ్యాప్తంగా కొన్ని కోట్లమంది మంచి వెలుగుకు నోచుకోక చీకట్లో మగ్గిపోతున్నారు. కనీసం కొందరి జీవితాల్లోనైనా చక్కటి వెలుగు నింపాలి’ అన్న ధ్యేయంతో కృషి చేస్తున్నారాయన. ‘ఓన్ చైల్డ్ ఓన్ లైట్’ నివాదంతో ఆయన ప్రారంభించిన సేవా సంస్థ గడచిన ఐదేళ్లలో ఐదు లక్షల లైట్లను సరఫరా చేసి గ్రామీణ విద్యార్థుల పాఠట వరంగా మారింది. కేవలం వారితో కాదు, అలవిమాలిన విద్యుత్ కష్టాలతో విసిగిపోతున్న సామాన్యులకు, అసలు కరెంటంటే ఏమిటో కూడా తెలియని మారుమూల జిల్లాలకు సారశక్తితో నడిచే అందమైన దీపాలనిస్తోంది సంస్థ.

“ఒకవైపు ఇండియా అనేక రంగాల్లో అగ్రస్థానానికి దూసుకుపోతోంది. మరోవైపు గ్రామీణ భారతం మాత్రం పేదరికంలో మగిపోతోంది. మౌలిక వసతులు కూడా లేని ప్రాంతాలన్నీ...” అని మొదలుపెట్టి రంగనాయకులు చెప్పే గణాంకాలు వింటే మతి పోతుంది. ఉదాహరణకు మన దేశంలో కిరోసీన్ దీపాల మీద అత్యధికంగా ఆధారపడి రాష్ట్రాల మధ్యప్రదేశ్, బీహార్ లి అలాగే 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం మన దేశంలో పన్నెండు కోట్ల మంది విద్యార్థులున్నారు. వారిలో దాదాపు 70 శాతం మందికి బుడ్డి దీపాలే గతి. అలాగని వీరంతా అసలు విద్యుత్ సౌకర్యమే లేని కొండకోనల్లోనో, మరీ మారుమూల ప్రాంతాల్లోనో ఉన్నారనుకుంటే పొరపాటి. కరెంటు తీగలన్నూ కనెక్షన్లున్నారోజుకు పది పన్నెండు గంటల పాటు కరెంటు కోతలున్న ప్రాంతాల్లో అవి నిరవయోగమే. అలాంటి చోట చీకటి పడ్డాక చదువుకోవడం, వంట చేసుకోవడం... ఏదైనా కష్టమే. గౌరవ వెలుగుకు నోచుకోని అటువంటి సామాన్యులను మరీ ముఖ్యంగా విద్యార్థులను దృష్టిలో పెట్టుకుని రంగనాయకులు ‘ఓన్ చైల్డ్ ఓన్ లైట్’ సంస్థను

వాడటం వాళ్లకు ఆర్థికంగా భారమవుతుంది. ఎంతో ముఖ్యమనుకుంటే తప్ప రాత్రిపూట దీపాలను వెలిగించరు. ఇక చదువెలా సాగుతుంది?” ఆఫ్సెస్ లోనే కాదు, ఆయన తిరిగిన దేశాన్నిట్లో చీకటి పెద్ద సమస్యగానే కనిపించిందాయనకు. దాంతో గౌరవం దీపం వారి జీవితాల్లో కొండంత వెలుగును నింపుతుందన్న నిర్ధారణకు వచ్చారు. కరెంటు అవసరం లేకుండా సౌరశక్తితో నడిచే చిన్న దీపాలు పేదలకు సరఫరా చేయాలని నిర్ణయించుకున్నారు. ఉన్న ఉద్యోగంలో ఉంటూ అటువైపు అడుగులు వెయ్యలేరు గనక దానికి రాజీనామా చేశారు.

తప్పడుగులు కొన్ని
సౌరశక్తితో నడిచే దీపాలు ఎక్కడెక్కడ తయారవుతున్నాయో ఆరా తీస్తే చాలా సంస్థలే ఉన్నాయని తేలింది. కాని కొందామని వెళితే వాటి రేట్లు సామాన్యుడికి అందుబాటులో లేవు. “మొదట్లో ఉద్యోగం మానేస్తే వచ్చిన డబ్బులు చేతిలో గలగలమన్నాయి. దాంతో నేను వాటిని కొని ఆప్టనిస్టాన్ వంటి దేశాల్లో పంపడం మొదలుపెట్టాను. ఆరేళ్లు గడిచేసరికి నా పరిమితులు నాకు తెలిసొచ్చాయి. దీపాలు అవసరమున్న వాళ్లందరికీ నేను ఉచితంగా ఇవ్వలేనని అర్థమైంది” అన్న రంగనాయకులు వెంటనే చుట్టూ పుచ్చేవాటి వైపు దృష్టి పెట్టారు. చైనాలో ఇబ్బడిముబ్బాడిగా తయారయ్యే దీపాలు మార్కెట్లో దొరుకుతాయి. అయితే అవి ‘వాడి పాత్రే’ రకం. తక్కువ డబ్బుతో కొనుక్కుగానీ ఏదైనా కారణంతో ఒకసారి లైటు వెలగలేదంటే ఇక దాన్ని బాగుచేయలేం. ఈ ఆలోచన కూడా విఫలమైన తర్వాత హైదరాబాద్ పారిశ్రామికవాడలో తయారయ్యే సౌరదీపాలతో అక్ష్యాన్ని చేరుకుంటామనుకున్నారాయన. “వాళ్ల దగ్గర లైట్లు కొని మారుమూల ఆదివాసి గూడేల్లో పంపినప్పుడు నాకు భలే సంతృప్తిగా అనిపించేది. అయితే కొన్నాళ్ల తర్వాత వెళ్లి చూస్తే చిన్నచిన్న ఇబ్బందులతో అవి పనిచేసేవి కాదు. అమ్మినవాళ్లను రిపేరు

ప్రకాశంలో పుట్టిన వెలుగు

ప్రకాశం జిల్లా చీలూ సమీపంలోని తిమిదెడ పాడు అనే పల్లెటూరిలో పుట్టిపెరిగారు బోదావుల రంగనాయకులు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయం నుంచి ఎంబీఎ పట్టా పుచ్చుకున్న తర్వాత హైదరాబాద్ లోని ఆప్టినిస్టిట్ స్టాఫ్ కాలేజీలో ప్రజారోగ్యానికి సంబంధించిన విభాగంలో పనిచేశారు. ఇన్ఫర్మేషన్ సిస్టమ్స్ లో పీహెచ్ డీ పట్టాసంపాదించుకున్న తర్వాత ఆయనకు హార్వర్డ్ యూనివర్సిటీ ఫెలోషిప్ లభించింది. ‘అక్కడ ఏ పట్టా సంపాదించానన్నది కాదు, గొప్పగాపు ప్రాఫెసర్ దగ్గర జీవితానికి సంబంధించిన ఎన్నో విషయాలు నేర్చుకున్నాను’ అనే రంగాజీ కి తర్వాత ప్రపంచబ్యాంకులో పనిచేసే అవకాశం తలుపుతట్టింది.

చీకటిల్లకు చిరుదీపాలు

తరహాలో దీపాలను ఉత్పత్తి చేయడం మొదలెట్టారాయన. “దానర్థం నేనేదో పారిశ్రామికవేత్త అవతారం ఎత్తాననుకోకండి. నేను సోషల్ ఎంటర్ప్రైజీ న్యూర్స్. నాకు కావలసింది మార్కెట్లో ఎక్కడా దొరకలేదు గనక నేను స్వయంగా తయారుచేసుకోవడం మొదలెట్టాను తప్ప లాభాల కోసం కాదు. మేం తయారుచేస్తున్న సౌలార్ లైట్ల ధరలు మళ్లీలు చేసాం. కేవలం ఫ్యాక్టరీ నిర్వహణ ఖర్చులు వస్తే చాలనేదే మా ఉద్దేశం. ఏ కాస్త మిగిలినా అది ప్రస్తుత వెళ్లిపోయేలా వ్యవస్థను రూపొందించాం” అంటున్న ఆయన ‘డ్రైవ్ కు సమాంతరంగా ‘ఓన్ చైల్డ్ ఓన్ లైట్’ ప్రస్తుతా మొదలెట్టారు. డ్రైవ్ ఎన్ర్జీ టెక్నాలజీస్ తయారీ చేసే లైట్లకు దేశవ్యాప్తంగా ప్రముఖ స్వచ్ఛంద సంస్థలు, ఐఐఐటీలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల సహకారం లభించింది. ఉత్పత్తి ఖర్చుతో కొని అవసరమైన వారికి పంపడం మొదలెట్టాయి. రాహుల్ గాంధీ కూడా ‘రంగాజీ’ ప్రయత్నాలకు ఊతమిచ్చారు. తమ కుటుంబం ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్న రాయ్ బరేలి, అమేడి నియోజకవర్గాల్లో కొన్ని వేల కుటుంబాలకు రంగాజీ రూపొందించిన లైట్లను సరఫరా చేశారాయన. దానికి ఓ నేపథ్యమంది. మొన్న మధ్య జరిగిన ఉప ఎన్నికల ముందు రాహుల్ గాంధీ ఆ నియోజకవర్గాల్లో పర్యటిస్తున్నారు. ‘అభివృద్ధి సాధించడానికి మన ముందున్న మార్గాలేమిటంటే...’ అంటూ సాగుతోందాయన ప్రసంగం. మధ్యలో అడుకుని ‘అంధేరే మే వికాస్ కైసా హోతా హై నాల్... ఆవీ హీ బోలీయే...’ అన్నబోక నిరక్షరాస్య మహిళ. ‘మీరే చెప్పండి, చీకటిలో అభివృద్ధి ఎలా సాధ్యం’ అని సూటిగా నిలదీసిందన్నమాట.

మనమే చేసుకుందాం
సులువుగా ఉపయోగించగల గాలి, పర్యావరణానికి హాని చెయ్యకూడదు, వాడుతున్నప్పుడు ప్రమాదకరం కాకూడదు, ఆర్థికంగా భారం పడకూడదు, ఒక చోటి నుంచి ఒకచోటికి ఈజీగా పట్టుకెళ్లాలి - తాను తయారుచేయబోయే దీపాలకు ఈ లక్షణాలుండాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు రంగనాయకులు. దాంతో ప్రయోగాలకే చాలా ఖర్చయ్యింది. ఎలాగైతేనేం, హైదరాబాద్ శివార్లలోని చర్లపల్లి పారిశ్రామికవాడలో ‘డ్రైవ్ ఎన్ర్జీ టెక్నాలజీస్’ సంస్థను స్థాపించి తాననుకున్న

తలో చెయ్యా వేసి...
మొబైళ్లు, కూల్ డ్రింకులు దొరుకుతాయిగానీ స్వచ్ఛ

మణిపూర్లో పావు వంతు సారదీపాలే
ఈశాన్య భారతంలోని 91శాతం పల్లెటూళ్లు ఇప్పటికీ గ్రిడ్ వ్యవస్థకు అనుసంధానం కాలేదు. అక్కడ ఉండే పాతావరణ పరిస్థితుల వల్ల వేసవిలో తొమ్మిది గంటలు, మిగిలిన కాలాల్లో అంతకన్నా తక్కువ వెలుగుంటుంది. దాంతో వారు పూర్తిగా కిరోసీన్, కొవ్వొత్తుల వంటి వాటిమీద ఆధారపడుతున్నారు. ఇవి ఆర్థికంగా చాలా భారం. 2009 డిసెంబరు నుంచి అక్కడి స్వయంసహాయక బృందాలతో కలిసి లైట్లను పంపిణీ చేస్తోంది డ్రైవ్. ఇప్పటికి సుమారు లక్షా ఇరవై వేల ఇళ్లలో ఈ చిట్టి దీపాలు వెలుగులు నింపుతున్నాయి. ఈ సంఖ్య మణిపూర్ లోని ఇళ్లలో పావు వంతున్నమాట.

మైన కాంతికి మాత్రం నోచుకోని పల్లెలు మన దగ్గర ఎన్నో పది పన్నెండు గంటల పాటు కరెంటు లేకపోతే దాని ప్రభావం మొదట పడేది విద్యార్థుల పైనే. అందుకే ‘ఓన్ చైల్డ్ ఓన్ లైట్’ ప్రస్తుత వారి మీదే దృష్టి పెట్టింది. ఈ ప్రస్తుత సాయంతో వివిధ సంస్థలు విద్యార్థులకు లైట్లను పంపిణీ చేస్తున్నాయి. ఇంటర్నెషనల్ పెపర్ ఇండియా (ఐపిఐ) తన సామాజిక సేవలో భాగంగా ప్రభుత్వ హైస్కూళ్ల విద్యార్థులకు ఈ లైట్లను పంపిణీ చేసింది. శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్నం, తూర్పు - పశ్చిమ గోదావరి, ప్రకాశం, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాల్లోని వెయ్యి మంది పిల్లలకు దీనివల్ల ప్రయోజనం కలిగింది. గడచిన తొమ్మిది నెలల్లో విశ్రాంత ఐవిఎస్ అధికారి లక్ష్మీనారాయణ చౌరవతో ఒక్క అసంతృప్తం జిల్లాలోనే తొమ్మిది వేల దీపాలు వెలిగాయి. మధ్యప్రదేశ్ లోని ఒక మారుమూల జిల్లా ఖారోన్. అక్కడ వంద పాతశాలల్లో ఒక్కో దానిలోనూ వంద మంది విద్యార్థుల కొప్పున పది వేల మందికి ఎదుక్కోవడం పార్క్స్ అనే సంస్థతో కలిసి సౌలార్ దీపాలను పంపిణీ చేసింది. జవహర్ లాల్ నెహ్రూ సేవల్

అమ్మో కిరోసీన్...
ప్రపంచ బ్యాంకు లెక్కల ప్రకారం ప్రపంచం మొత్తమ్మీద రెండొందల కోట్ల మందికి మంచి వెలుతురు అందుబాటులో లేదు. కిరోసీన్ దీపాలు తెచ్చే చిక్కులు అన్నీఇన్నీ కావు. గ్రామాల్లోని పూరి గుడిసెల్లో సంభవించే అగ్ని ప్రమాదాల్లో తొంభై శాతం చమురు దీపాల వల్లనే. దీనివల్ల అస్తి నష్టం, ప్రాణనష్టం, ప్రపంచవ్యాప్తంగా 78 కోట్ల మంది మహిళలు, పిల్లలు కిరోసీన్ పొగను వేలుస్తున్నారు. ఇది రోజుకు రెండు పెట్టెల సిగరెట్లు కాలాదంతో సమానం. పొగ తాగే అలవాటు లేనప్పటికీ మహిళలు లంగ్ క్యాన్సర్ బారిన పడటంలో కిరోసీన్ పొగ పాత్ర అత్యధికం. నిజానికి విద్యుత్ దీపాలతో పోలిస్తే కిరోసీన్ దీపాలకయ్యే ఖర్చు విపరీతం. ఒకవైపు వీటితో వచ్చే వెలుగు తక్కువ, మరోవైపు ఇవి గాల్లోకి పదిలే కార్బన్ డయాక్సైడ్ శాతం ఎక్కువ.

సౌలార్ మిషన్ ద్వారా నాబార్ల సమీపి ఇచ్చి వీటిని కొంటోంది. కేరళలోని త్రిసూర్ లో ఎవాంజెలికల్ సోషల్ ఏజెన్సీ సంస్థతో కలిసి అక్కడి మారుమూల కుగ్రామాల్లో పన్నెండొందల లైట్లను సరఫరా చేశారు. ఒడిస్సాలోని అశాకిరత్, పూణిరత్, మరో సంస్థతో కలిసి ఎనిమిది వందల కుటుంబాలకు లైట్లెచ్చారు. గడచిన మూడేళ్లలో ఉత్తరప్రదేశ్ లోని 198 గ్రామాలు, 45,105 మంది వ్యక్తులు సౌలార్ ఎల్ఈడీ లైట్ల ద్వారా లాభం పొందారు. రాజీవ్ గాంధీ మహిళా వికాస్ పరియోజనంతో కలిసి గ్రామాల్లో నెలకొల్పుతున్న సౌర శక్తి కియోస్కుల ద్వారా ఇది సాధ్యమైంది. అలహాబాద్ యూపీ గ్రామీణ బ్యాంకు సహకారం వల్ల మరో ఆరొందల గ్రామాల్లో ఎల్ఈడీ వెలుగులు పూస్తున్నాయి. మన దేశంలోనే కాకుండా తూర్పు - దక్షిణ ఆఫ్రికాల్లో, ఆస్ట్రేలియా, శ్రీలంక, కాంబోడియా, హైతీ వంటి దేశాల్లో ఇప్పటి వరకూ ఐదు లక్షల దీపాలకు పైగా సరఫరా చేసింది డ్రైవ్ సంస్థ. కెన్యాలోని టీ తోటల్లో పనిచేసే కార్మికులకు 42921 సౌరదీపాలను అందించింది డ్రైవ్ సంస్థ. ప్రత్యామ్నాయ శక్తివనరుల రంగంలో డ్రైవ్ చేస్తున్న కృషికి బోలెడన్ని అవార్డులు కూడా వచ్చాయి. 2006లో ప్రపంచబ్యాంకు డెవలప్ మెంట్ మార్కెట్ ఫ్లెస్ అవార్డు, 2009లో లైటింగ్ టాంజానియా అవార్డు, 2011లో ప్రాన్స్ సులివాన్ ఎల్ఈడీ ఎక్స్ పోర్ట్ అవార్డు వంటివి అంతర్జాతీయ స్థాయిలో చెప్పుకోదగినవి.

చాలా పెద్ద విషయం
‘ఇంతా చేసి చిన్న లైట్ కదా, దానికింత హడావుదా’ అని ఎవరైనా అనుకోవచ్చుగానీ, ‘వెలుతురు అనేది చాలా పెద్ద విషయం. జీవన ప్రమాణాలు మెరుగుపడటంలో వాటి పాత్ర ఎంతో ఉంది’ అంటారు రంగనాయకులు. రెక్కాడితేగాని డొక్కాడనివారు కోట్ల మందున్న చోట - సాయంత్రమవుతూనే చేతిలో పని ఆపెయ్యాలంటే కష్టమే. మరొక్క గంట జవాకు నడిస్తే ఎంతోమంది కూరగాయల రైతులకు మేలు. మరొక్క గంట మిషను కట్టగలిగితే ఇల్లాలికెంతో ఆదాయం. మరొక్క గంట నాలుగు గడ్డి కొప్పులు కొయ్యగలిగితే కూలివాడికి సంపాదన. కానింత వెలుగుంటే గేది పాలు తీసుకోవడం సులభం. ఒక్క గంట చదువుకోగలిగితే మరన్ని విషయాలు బుర్రెకెక్కుతాయి విద్యార్థికి. ఒక్క దీపం కొన్ని గంటలు వెలిగితే చాలు, అందరి అవసరాలు గట్టెక్కుతాయి. ‘అనియో, ఆఫ్రికాల్లోని చాలా దేశాల్లో చీకటి పడ్డాక వెలుతురు కావాలంటే కిరోసీన్ దీపాలే దిక్కు. వంటకి అదే. కిరోసీన్ కొనడానికి కిరోమీటర్లు నడిచివెళ్లి నెత్తిమీద మోసుకుంటూ తెచ్చుకుంటారు. సంపాదనలో నాలుగో వంతు కిరోసీన్ కే ఖర్చయిపోతే బీడ్ల చదువులెళ్లాలి? ఇబ్బంది గడిచే దెలా? చీకటి అనేది మనం ఊహకు అందనంత పెద్ద సామాజిక సమస్య...” అంటూ వివరిస్తున్నారాయన. నిజాననే ఇది చిన్న విషయం కాదు. 2030 నాటికి కూడా ప్రపంచంలో 140 కోట్ల మందికి విద్యుత్ సదుపాయం ఉండదని ప్రపంచబ్యాంకు లెక్కలు చెబుతున్నాయి. ‘మరి అంతమందికి వెలుగునివ్వాలంటే నా ఒక్కడి వల్లనేమవుతుంది చెప్పండి? అందుకే నేను

● **అరుణ పప్పు**
ఫోటోలు : రఘు
బి. రంగనాయకులు, 9866305772

ఇలా పనిచేస్తాయి
డ్రైవ్ తయారుచేసే దీపాలను ఒకసారి కొన్నాక నిర్వహణకు పైసా ఖర్చుండదు. ఎండలో పెట్టి ఛార్జింగ్ చేస్తే సరిపోతుంది. ఛార్జింగ్ పూర్తిగా ఉంటే రోజుకు ఏడెనిమిది గంటల పాటు నిర్విరామంగా కాంతిని స్థాయి దీపాలు. కిరోసీన్ దీపాల వెలుగు 2-3 లక్షలుంటే, ఈ దీపాల వెలుగు 150 లక్షలుంటుంది. (లక్ష్మీ అంటే వెలుగును కొలిచే యూనిట్) వీటిలో నికెల్ మెటల్ హైడ్రైడ్ బ్యాటరీ ఉంటుంది. దీన్ని సౌర శక్తి ద్వారా లేదంటే కరెంటుతో కూడా ఛార్జ్ చేసుకోవచ్చు. లైట్లు నాణ్యతలో ఏమాత్రం తేడా ఉండదు. పాత పాటున ఏ టేబుల్ మీది నుంచో కిందపడినా పాడై పోవు, విరిగిపోవు. మార్కెట్లో దొరికే ఈ తరహా లైట్లతో పోల్చినప్పుడు ఇవి 40శాతం తక్కువకే లభిస్తున్నాయి. వివిధ అవసరాలకు సరిపడా పడమాడు రకాల దీపాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. దీపాలు పంపిణీ చేసే ‘హమ్బుయ్యట్ల మనం చెయ్యగలిగిందంతా చేసేసాం’ అనుకోవడం ఒక చదవి. కానీ డ్రైవ్ అలా అనుకోదు. వెలిగి దీపాలు కొండెక్కి పోకుండా చూసుకో

“డ్రైవ్ లో నెలకు 25,000 విద్యార్థుల ప్లడ్ లైట్లు, 10,000 ఏక్సెండ్ లైట్లు, మరో రెండు వేలు హోమ్ లైట్లు తయారవుతాయి”

సౌలార్ లైట్ల తయారీ ఇలా..

యమవతు ప్రోత్సహిస్తున్నాను. వచ్చి పని నేర్చుకోండి, మరో పదిమందికి పనిచ్చే స్థాయికి చేరుకోండి. వంద మంది జీవితాల్లో వెలుగు నింపండి” అంటున్నారాయన. వచ్చే ఏడాదిలో వంద రూపాయలకే నాణ్యమైన లైట్లనుందించాలనే ధ్యేయంతో శ్రమిస్తున్న ‘రంగాజీ’ ప్రభుత్వాలూ, మరీకొన్న స్వచ్ఛంద సంస్థలూ కలిసిస్తే ఐదేళ్లలో ఐదు లక్షలు కాదు, ఏడాదికి ఐదు లక్షల దీపాలను సరఫరా చెయ్యగలమని భావిస్తున్నారు.

వడమూ తన బాధ్యతగానే భావిస్తుంది. ఎంత సరళమైన సాంకేతికత అయినా సరే, ఎక్కడో దగ్గర చిన్న లోపమేదో తలెత్తక మానదు. అందుకే లైట్లను ఉపయోగించడమే కాదు, ఏదైనా చిన్నచిన్న సమస్యలు తలెత్తితే బాగుచేసుకోవడమూ నేరుగా వినియోగదారులకే నేర్పిస్తారు. దగ్గర్లోనే సర్వీసింగ్ సెంటర్లు, రిపేరు చెయ్యగలిగే వ్యక్తులు ఉండాలా తగు జాగ్రత్త తీసుకుంటారు. ‘ఓన్ చైల్డ్ ఓన్ లైట్’ అందించే దీపాల కర 350 రూపాయలు. వంద గ్రామాల బరువుండే దీని వంగ గుణం వల్ల మడిచి జేబులోనో, హ్యాండ్ బ్యాగ్ లోనో పెట్టుకోవచ్చు. మిగిలిన అవసరాలకు ఉపయోగపడే లైట్లు 350 - 1350 రూపాయల రేంజీలో ఉన్నాయి.